

Nr 389.

Av herr **Johansson, Johan Bernhard, m. fl.**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående bidrag till driften av anstalter för bildbara sinnesslöa m. m.

I proposition nr 285 angående bidrag till driften av anstalter för bildbara sinnesslöa m. m. har Kungl. Maj:t bl. a. föreslagit, att staten skall påtaga sig $\frac{3}{4}$ av kostnaderna för löner åt föreståndare och lärare vid skolhem och med dem samorganiserade arbetshem med undantag dock för lärarna i manlig slöjd. Som villkor för att staten skall svara för nämnda kostnad föreslås bl. a., att dessa befattningshavare skola äga åtnjuta avlöningsförmåner enligt av statsmakterna fastställda grunder. I proposition nr 288 har förslag framlagts till löneroglering för ifrågavarande föreståndare och lärare, innebärande bl. a., att de inplaceras i det statliga lönesystemet.

De av Kungl. Maj:t nu framlagda förslagen bygga i väsentliga delar på de utredningar, som 1941 års sinnesslövårdssakkunniga år 1943 framlade. I ett betydelsefullt avseende har dock Kungl. Maj:t frångått de sakkunnigas förslag. Dessa förordade nämligen, att staten skulle bestrida hela lönekostnaden för nu ifrågavarande lärare, medan Kungl. Maj:t, som nyss nämnts, stannar för att statens bidrag endast skall avse $\frac{3}{4}$ av nyssnämnda kostnad. Föredragande departementschefen har beträffande storleken av statsbidraget hänvisat till ett i ärendet av skolöverstyrelsen avgivet yttrande, vari framhålls, att sinnesslövården är en landstingsuppgift och att det — frånsatt statsbidrag till ti mlärararvoden — praktiskt taget aldrig förekommer, att statsbidrag utgår med hela kostnaden för en kommunal löneutgift, samt föreslås att statens bidrag till lönekostnaderna i förevarande fall icke borde överstiga 75 0/0.

De skäl, som sinnesslövårdssakkunniga åberopat för att staten bör övertaga hela lönekostnaden och som finnas återgivna i propositionen, synas emellertid enligt vår mening bärande. Om man bortser från skolöverstyrelsen, hava icke heller några av de myndigheter och organisationer, som yttrat sig i ärendet, haft något att erinra mot förslaget. Kommunalskatteberedningen har vidare i sitt år 1943 avgivna betänkande uttalat, att sinnesslövården borde helt förstätligas eller i vart fall, att statens bidrag till denna vård borde utan olägenhet kunna höjas till belopp, som i det närmaste täcka driftkostnaderna.

Beträffande det skäl, som skolöverstyrelsen anfört mot helt statliga löner, nämligen att det praktiskt taget aldrig förekommer, att statsbidrag utgå med

hela kostnaden för en kommunal löneutgift, må erinras, att vid de centrala verkstadsskolorna staten i princip bestrider hela lönekostnaden. De motiv, som kunna anföras för att staten även i föreliggande fall övertager hela lönekostnaden, äro enligt vår mening icke mindre än när det är fråga om dessa verkstadsskolor. Beaktas bör också, att, medan staten i många år givit folkundervisningen ett synnerligen kraftigt stöd, sinnesslöskolorna i detta hänseende alltid varit satta i en undantagsställning.

Då staten helt skall bestämma lönerna för ifrågavarande lärarpersonal och sålunda kommunerna icke få något inflytande över dessa, synes det rimligt, att staten också påtager sig de därmed förenade kostnaderna. Att lägga en viss del av dessa kostnader på landsting och städer kan sålunda icke vara betingat för tillgodoseende av sparsamhetsintresset utan synes närmast motiverat av statsfinansiella skäl. Den ökning av statens utgifter, som ett övertagande av den återstående fjärdedelen av hithörande kostnader medför, är emellertid icke av den storleksordningen, att den ur statsfinansiell synpunkt är ägnad att ingiva betänkligheter. Under sådana förhållanden föreligga starka skäl för att staten, i enlighet med de sakkunnigas av flertalet remissmyndigheter tillstyrkta förslag, helt påtager sig kostnaderna för löner åt nu ifrågavarande föreståndare och lärare.

Under återopande av vad sålunda anförts, få vi hemställa,

att riksdagen måtte besluta att staten påtager sig hela kostnaden för löner åt föreståndare och lärare vid skolhem och med dem samorganiserade arbetshem för bildbara sinnesslöa.

Stockholm den 14 maj 1945.

J. B. Johansson.

Elon Andersson.

L. Tjällgren.

Ernst Hage.